

АНАЛІТИЧНИЙ ЦЕНТР ОЛЕГА К. РОМАНЧУКА

Численні тексти журналіста, письменника, публіциста, шеф-редактора журналу «Універсум» Олега Романчука давно відомі вдумливого українському читачеві. Читачеві, який шукає не просто інформації, а інформації аналітичної, присутньої, проукраїнської. Його і коло авторів «Універсуму» цілком можна окреслити як аналітичний центр. У цьому сенсі книжка «Матриця Перемоги» є особливо важливою. Статті й есе, що її утворили, написані упродовж широкомасштабної фази московсько-української війни (розпочатої кремлівським диктатором у 2014 р.) й охоплюють період чотирьох років: від початку 2022 до початку 2026 року. Як завжди у цього автора, гострі публіцистичні тексти стосуються цілого спектру тем: від політики, геополітики й економіки до футурології, науки й культури. Однак на цей раз вони чітко вивірені основною проблемою українського буття – війною на виживання із могутнім, жорстоким і віковичним ворогом – Московською імперією. Аналітичний центр закономірно став аналітичним центром війни. Війни і Перемоги.

У своїх попередніх творах автор не завжди явно скеровував читача у певному ідейному напрямку. Найчастіше, він, малюючи злободенну картину суспільної дійсності, озвучував низку фактів і пропонував читачеві самому зробити висновки. Однак у час Великої війни формулювання тенденцій увиразнилося, думка стала чіткішою і прозорішою, а висновки часто можна зустріти вже у заголовках: «Рашизм – ракова пухлина для людства» чи «Брехня, облуда і підступність – головні чинники кремлівської пропаганди». І це виправдано. Бо публіцистика в період екзистенційної війни – це не інтелектуальна гра, а зброя на інформаційному фронті.

Варто відзначити, що основними питаннями, які постійно піднімає О. Романчук, стають ключові проблеми, пов'язані з причинами війни і, водночас, із перспективами Перемоги. Ці речі тісно переплетені в українському бутті. Бо й справді, немає нічого важливішого для воюючого суспільства від переможного миру, який водночас не може не бути пов'язаний із правильним осмисленням причин путінського нападу, щоб унеможливити такого типу катаклізми у майбутньому.

На нашу думку, автор тут цілком коректно підходить до виявлення цих ключових проблем. Насамперед, він звертає увагу на імперську суть держави й суспільної ідеології Московщини як першу причину війни. Наприклад, у статті «Карфаген рашизму має бути зруйнований» (2023) публіцист наголошує, що імперське, поневолювальне мислення (ідеологія «рашизму», яку, наприклад, Д. Донцов називав «московізмом», а П. Штепа – «московством») та аморальний тип існування притаманні не лише тиранові-самодержцю, його олігархічній кліці й облугуючому їм репресивному апарату, а й усьому, за незначними винятками, суспільству кацапів. Суспільству «шарікових», якого століттями виховують як слухняних рабів своїх поневолювачів і водночас перетворюють на звірячих катів стосовно свободолюбних народів. Це злобне імперське населення ніколи не було ні монолітним етносом, ні справжньою нацією – спільнотою вільних людей: «На росії немає народу. Не кажучи вже про політичну націю. Є населення, яке своїми вчинками щодня доводить, що московія – це глухий кут цивілізації. Це населення скла-

Романчук О.К. Матриця Перемоги.
Публіцистика воєнного часу. Вибрані тексти 2022-2026:
статті, есе. Львів: Універсум, 2026. 688 с.

дається з особин, які перебувають на різних ступенях дикості й агресії залежно від годівлі, рівня освіченості та спроможності до критичного мислення» (с.245). Тому, робить слухний у перспективі української Перемоги висновок автор, ерефівська імперія має бути зруйнована.

Водночас публіцист наголошує на деструктивній ролі Заходу, який, підтримуючи ельцинсько-путінський режим і не помічаючи його імперських амбіцій, значною мірою призвів до провалу повоєнний світовий порядок і фактично заохотив кремлівського диктатора напасти на Україну. Однак О. Романчук далекий від бездумного критицизму. Він навіть радить залучати західних радників-«варягів» щодо якісного реформування державної системи. Однак при цьому не треба забувати, що на лібералістичному Окциденті панують далеко не альтруїсти і добряки, що світом «правлять гроші» (с.440). Особливо виразно фальшива, лицемірна, крамарська позиція західних еліт проявилась після перемоги президента Дональда Трампа. Без будь-яких ілюзій аналітик у статті «Мюнхен-2025: що нас чекає» (2025) нагадує землякам про сумний досвід чехів і, особливо детально описаний, поляків під час Другої світової, яких, разом із половиною народів Центрально-Схід-

ної Європи, тодішні лідери демоліберальних імперій (США і Великої Британії) Т.Рузвельт і В.Черчіль просто віддали кривавому кату Сталіну за допомогу проти свого конкурента і, за сумісництвом, попереднього друга і союзника москвитів – Адольфа Гітлера. О.Романчук остерігає всіх наївних пацифістів і зачарованих на Захід вестерністів, пригадуючи немилосердні закони політичного реалізму: «Світ політики жорстокий. Інтересами маленьких політгравців можна пожертвувати. Коли є змога. Коли є обставини» (с.475.).

Лібералістичні еліти періоду Обами і Байдена чи правлячі кола ЄС свою москвофілію намагались хоч інколи приховувати, тому особливо цинічно виглядає промосковська поведінка патологічного нарциста-олігарха Д.Трампа. У статті «Якого дідька, Трампе, або Застереження класика» (2025) О.Романчук слушно цитує сенатора Кріса Мерфі, який фактично розкриває злочинну суть (так і хочеться пригадати слова хлопчика з анекдоту: «І ці люди не дозволяють мені колуватися в носі!») політики трампівського режиму щодо України: «Зараз в адміністрації Трампа обговорюється найсерйозніша корупційна угода в американській зовнішній політиці за всю історію. Її називають «планом миру», покликаним покласти край російській війні в Україні. Але якщо придивитися до деталей, то вона не має нічого спільного з миром. Це бізнес-угода, покликана збагатити оточення Дональда Трампа. Це суцільна корупція» (с.617).

І, нарешті, третя основна причина війни, яка обов'язково потребує вирішення, пов'язана із слабкістю і неефективністю української постколоніальної держави. Чимало про безправність української нації у начебто власній державі, пригадуючи тексти Л.Костенко, В.Іванишина, Я.Дашкевича, Дж.Мейса, А.Погрібного, В.Дончика та ін., писав від 1990-х і О.Романчук. Заручниками цієї «ночі державності» (Л.Костенко), цього антинаціонального й антинародного космополітичного олігархату – «режиму внутрішньої окупації» (В.Іванишин) стало ціле українське суспільство. У 2013-2014 рр. це проявилось на рівні українофобії режиму Януковича, антинародних дій міліції і спецпризначенців проти повстанців на Зимовому Майдані та неготовності української армії та спецслужб протистояти гібридній атаці кремлівських загарбників у Криму та на Донеччині.

Про цю слабкість ще у 1996 р. попереджав, наприклад, і генерал-лейтенант Олексій Лавренюк, якого цитує автор

у статті «Чи можна було уникнути війни?» (2022): «Збройні Сили України, які маємо, не є національною, народною армією. Я наполягаю, щоб армія була етнічною, щоб у військових вузах навчалися переважно українці, командні пости займали українці й уряд був – український. Тому що уряд і армія – це одне ціле... Ніхто наразі не знає, коли і де доведеться воювати» (с.154). І тут ідеться не тільки про увагу до етнічного походження переважної кількості керівників, як це є, наприклад, у таких національних державах, як Ізраїль, Польща чи Японія. Війна, коли поруч з українцями на фронті воюють громадяни різних етнічностей, показала істинність ще однієї націософської максими з арсеналу інтелектуальної традиції націоналізму українського та інших народів: надійну владу можуть забезпечити тільки обрані й контрольовані суспільством носії національної ідеї (ідеї свободи і державності) корінного народу. І це набагато важливіше, ніж етнічне походження.

У статті «Homo homini lupus est» (2025), яка пригадує сучасникам гоббсівську максиму про те, що у світовій політиці, на жаль, переважно «людина людині – вовк», автор наводить чимало цитат, які увиразнюють провідну думку французького президента Шарля де Голля: «У ділових стосунках між державами логіка і почуття важать дуже мало у порівнянні з реальною силою...» (с.477). Тобто убезпечитись від політичного егоїзму великих гравців можна лише тоді, коли пам'ятати, що навіть у час миру, коли лунають фальшиві обіцянки, на кшталт Будапештського меморандуму, й солодкої голосі приманки про «загальнолюдське братерство», діє неблаганний закон сили, закон війни: «...кожна нація перманентно перебуває у стані війни з іншою нацією, або ж готується до війни» (с.477). А по-справжньому сильною у цьому світі може бути тільки національна держава, яка може служити захистом, «хатою», за Тарасом Шевченком, для національної родини, може бути тільки «успішна демократична Українська держава» (с.250), як її найчастіше окреслює О.Романчук, разом із надійними союзниками. Будь-яка матриця Перемоги, яка ігнорує озвучені у рецензованій книжці закони і сенси політичного буття, приречена на поразку.

Петро ІВАНИШИН,
доктор філологічних наук, професор,
експерт Українського інституту
консервативних досліджень та інновацій

Олег К. Романчук – журналіст, письменник, публіцист. Доктор філософії. Засновник і шеф-редактор журналу політології, футурології, економіки, науки та культури «Універсум». Лауреат премії імені Івана Багряного 2008 року «за визначний внесок у розбудову державної незалежності України та консолідацію суспільства». Лауреат міжнародної літературної премії 2009 року імені Дмитра Нитченка. Лауреат обласної премії імені В'ячеслава Чорновола 2012 року за публіцистичну збірку «У пошуках універсуму». Премією Воляників-Швабінських Фундації Українського Вільного Університету відзначені навчальний посібник «Системний аналіз у журналістиці» (2008) і книжка публіцистики «Перезаснування України» (2013). Нагороджений премією імені Івана Франка Держкомтелерадіо України у галузі інформаційної діяльності 2019 року в номінації «За кращу публікацію у друкованих засобах масової інформації». 2022 року став лауреатом премії імені В'ячеслава Чорновола Держкомтелерадіо України та премії імені Героя України Степана Бандери за книгу публіцистики воєнного часу «Не бійсь. Не зраджуй. Не мовчи». 2023 року друге, розширене і доповнене видання книги «Не бійсь. Не зраджуй. Не мовчи» отримало премію Фундації Українського Вільного Університету. Книги Олега К. Романчука тричі були допущені до другого конкурсного туру на здобуття Національної премії України імені Тараса Шевченка (2014 – «У пошуках універсуму. Статті, публіцистика, прогнози і спостереження (1990-2011)», 2021 – «Не бійсь. Не зраджуй. Не мовчи. Публіцистика воєнного часу», 2024 – друге видання «Не бійсь. Не зраджуй. Не мовчи»).

